

Podnikání - hrubá a čistá mzda

Ing. Iva Rašková

Ekonomika
3. ročník

2025/2026

Obsah

- 1 Hrubá a čistá mzda
 - Hrubá mzda
 - Čistá mzda
 - Rozdíly mezi hrubou a čistou mzdou
 - Praktický příklad
 - Shrnutí
- 2 Opakování
- 3 Doplňující úkol

Co je mzda?

Mzda je odměna za vykonanou práci, kterou zaměstnanec získává od zaměstnavatele. Rozlišujeme dvě základní pojmy:

- **Hrubá mzda** – mzda před zdaněním a odvody,
- **Čistá mzda** – mzda, kterou zaměstnanec skutečně obdrží na účet nebo v hotovosti.

Hrubá mzda – co to je

- Celková odměna sjednaná v pracovní smlouvě.
- Zahrnuje základní mzdu + příplatky (přesčasy, svátky, noční směny).
- Obsahuje také prémie, odměny, osobní ohodnocení.
- Je výchozím základem pro výpočet odvodů.

Čistá mzda – co to je

- Část mzdy, která zůstane zaměstnanci po odečtení povinných odvodů a daní.
- Je to reálný příjem, se kterým může zaměstnanec hospodařit.
- Připisuje se na bankovní účet nebo se vyplácí v hotovosti.
- Odvíjí se od výše hrubé mzdy, slev na dani a daňového zvýhodnění.

Co se odečítá z hrubé mzdy

Povinné odvody zaměstnance (2025):

- Sociální pojištění – 7,1 % z hrubé mzdy,
- Zdravotní pojištění – 4,5 % z hrubé mzdy,
- Daň z příjmů – 15 % (základní sazba, případně 23 % nad limit).

Uplatnění slev na dani:

- základní sleva na poplatníka (2 570 Kč měsíčně),
- sleva na manžela/manželku (při nízkých příjmech partnera),
- sleva na invaliditu nebo držitele ZTP/P,
- sleva za umístění dítěte (školkovné),
- daňové zvýhodnění na děti.

Rozdíl mezi hrubou a čistou mzdou

- Hrubá mzda = mzda před odvody.
- Čistá mzda = hrubá mzda – sociální + zdravotní + daň.
- Rozdíl tvoří povinné odvody a daně odváděné státu.
- Čistá mzda = reálný disponibilní příjem.

Srovnání hrubé a čisté mzdy

Ukazatel	Hrubá	Čistá
Definice	Před odvody	Po odvodech
Obsah	Základ, přípl., odměny	Reálný příjem
Odvody	Slouží k výpočtu	Už odečteny
Stabilita	Vyšší	Nižší
Význam	Pro výpočty	Pro kupní sílu

Tabulka: Rozdíly mezi hrubou a čistou mzdou

Příklad výpočtu čisté mzdy

Zaměstnanec má hrubou mzdu 30 000 Kč.

Výpočet odvodů (zaměstnanec):

$$\text{Sociální pojištění} = 30\,000 \times 0,071 = 2\,130 \text{ Kč}$$

$$\text{Zdravotní pojištění} = 30\,000 \times 0,045 = 1\,350 \text{ Kč}$$

Základ daně = 30 000 Kč Daň z příjmu (15 %): 4 500 Kč Sleva na poplatníka: 2 570 Kč

$$\text{Daň po slevě} = 4\,500 - 2\,570 = 1\,930 \text{ Kč}$$

Čistá mzda:

$$\text{Mzda čistá} = 30\,000 - (2\,130 + 1\,350 + 1\,930) = 24\,590 \text{ Kč}$$

Shrnutí tématu

- Hrubá mzda = mzda před odvody.
- Čistá mzda = mzda po odvodech.
- Rozdíl tvoří odvody na sociální, zdravotní a daň z příjmu.
- Žáci musí rozumět základnímu výpočtu čisté mzdy.

Obsah

- 1 Hrubá a čistá mzda
 - Hrubá mzda
 - Čistá mzda
 - Rozdíly mezi hrubou a čistou mzdou
 - Praktický příklad
 - Shrnutí
- 2 Opakování
- 3 Doplňující úkol

Opakovací otázky

- 1 Co je hrubá mzda?
- 2 Co je čistá mzda?
- 3 Jaké odvody se strhávají z hrubé mzdy?
- 4 Jaký je rozdíl mezi hrubou a čistou mzdou?
- 5 Jaké slevy na dani může uplatnit zaměstnanec?
- 6 Vypočítej čistou mzdu, pokud hrubá mzda je 25 000 Kč, odvody: sociální 7,1 %, zdravotní 4,5 %, daň po slevě 1 500 Kč.

Obsah

- 1 Hrubá a čistá mzda
 - Hrubá mzda
 - Čistá mzda
 - Rozdíly mezi hrubou a čistou mzdou
 - Praktický příklad
 - Shrnutí
- 2 Opakování
- 3 Doplňující úkol

Doplňující úkol (dobrovolný)

- Najdi kalkulačku čisté mzdy na internetu.
- Vyzkoušej výpočet pro různé hrubé mzdy (20 000, 30 000, 40 000 Kč).
- Porovnej rozdíly mezi hrubou a čistou mzdou.
- Připrav shrnutí výsledků.